

Musoshi – Institut Makilimbazo

Musoshi ligt op 10 km van de stad Kasumbalesa, de voornaamste en dus zeer drukke grensovergang tussen Katanga en Zambia, op 90 km van Lubumbashi. Het mijnbedrijf Sodimico heeft twaalf jaar geleden de productie stopgezet en houdt nog enkel onderhoudspersoneel in dienst. De werkgelegenheid werd geleidelijk verminderd van meer dan 3.000 tot 850 nu. Arbeiders die op pensioen gaan, kregen een vergoeding uitbetaald en de achterstallige lonen die soms tot enkele jaren opliepen. (Het is in Congo heel gewoon dat bedrijven maanden achterstand hebben met de betaling van de lonen. De overheid is jarenlang in dat bedje ziek geweest maar sinds enkele tijd gebeuren de betalingen stipter, hoewel ze nog altijd heel laag zijn. De lonen van de ambtenaren, de leerkrachten en de militairen worden nu ook op een bankrekening gestort, om corruptie en diefstal te verminderen. Bij de nationale spoorwegmaatschappij is er nog altijd sprake van grote achterstand in de loonbetalingen.) De werkloosheid is dus in Musoshi zeer hoog en de inwoners zijn verplicht hun toevlucht in de informele economie te zoeken. Het stadje is sterk verarmd (zie de foto van de hoofdweg hieronder).

In Musoshi beheren de Aalmoezeniers de parochie St. Jan Bosco en de secundaire school *Institut Makilimbazo*. De schoolgebouwen zijn in slechte staat en de provincie Limburg heeft een vijfjarenprogramma goedgekeurd voor de verbetering van de infrastructuur en van het milieu. Het programma is in 2012 begonnen en tot nu toe werd een nieuw sanitair blok gebouwd, de elektriciteit en deuren en vensters van vier klassen vernieuwd en 150 kleine boompjes gepland om de school en de rest van het stadje in de maanden van hevige windvorming (september-oktober-november) te beschermen tegen sterk vervuild stof. Dat is afkomstig van een terrein achter de school waar het bedrijf Sodimico vroeger zijn afvalwater loosde. Dat water was sterk vervuild met koperresten die in de bodem zijn gedrongen. Als het hard waait, wordt dat stof over een grote afstand verspreid en maakt het zelfs binnenshuis soms het ademen moeilijk. (Op de laatste foto de boompjes, die moeten beschermd worden tegen de wind maar vooral tegen de geiten).

De volgende jaren moeten nog deuren en vensters in 6 klassen vernieuwd worden en de ateliers gemoderniseerd. Het is de bedoeling om in het leerprogramma geleidelijk een verschuiving te realiseren van algemeen vormend onderwijs (dat weinig kansen op tewerkstelling biedt) naar beroepsvorming en daarvoor is een modernisering van die ateliers nodig.

Kakanda en Kambove

Kakanda is een klein stadje op 180 km van Lubumbashi. Het wordt volledig gedomineerd door *Boss Mining*. Toen het bedrijf enkele jaren geleden in expansie was, groeide de bevolking en werd er gebouwd. Nu moet het bedrijf herstructureren en trekken er weer gezinnen weg.

De Aalmoezeniers hebben hier in september 2011 het beheer van de parochie overgenomen. Er werd een kleine apotheek ingericht en er worden nu vijf klaslokalen gebouwd voor de lagere school.

Kambove

Kambove ligt op 150 km van Lubumbashi. Het is in dit gebied dat de Lualaba ontspringt, die vele honderden kilometer naar het noorden overgaat in de Congostroom. Het is ook in dit gebied dat na 1900 door Belgische geologen en ingenieurs de eerste grote ertslagen geïdentificeerd werden.

Kambove wordt gedomineerd door de mijn van Gecamines die hier zelf nog produceert. Gecamines heeft in andere delen van Katanga de meeste sites in concessie gegeven aan buitenlandse bedrijven (Tenke Fungurume, MGG in Kinsevere, Kamoto Copper Company in Kolwezi, Chinese en Indiase bedrijven). Gecamines produceerde in de jaren 1970 nog bijna een half miljoen ton koper, nu nog nauwelijks enkele tienduizenden ton. Zeker de Australische, Amerikaanse en Canadese bedrijven zijn veel moderner en productiever, zodat Congo in totaal nu opnieuw 600.000 ton koper per jaar produceert. Er wordt bij Gecamines wel over een nieuwe expansiefase gepraat maar het is de vraag of dat meer dan illusies zijn. In elk geval straalt de neergang van de mijn van Gecamines in Kambove af op het stadje (vervallen straten en gebouwen).

De Aalmoezeniers zijn al sinds 1957 in Kambove gevestigd. Ze beheren er de parochie H. Pius X, de secundaire school Kiwewe en het *Institut Technique Médical Caritas* (een beroepsopleiding voor verpleegkundigen op secundair niveau). In september van dit jaar wordt begonnen met twee klassen van een lagere school. Om het zelffinancieringsvermogen van de congregatie te verhogen, worden in Kambove ook een kleine apotheek en een bakkerij uitgebaat en wordt de (oeroude) benzinepomp verhuurd aan een particulier. In de cité Kiwewe beheert de congregatie een lagere school en een klein gezondheidscentrum.

Nu ik terugkijk op de situatie in de verschillende projecten zie ik een verschil tussen de regio Lubumbashi (de stad zelf, Kimbeimbe en Kandulwe) en de andere plaatsen waar de Aalmoezeniers actief zijn. In en rond Lubumbashi merk je een positieve economische dynamiek (hoewel die nog bijna helemaal niet in sociale vooruitgang omgezet wordt) en daarvan kunnen de Aalmoezeniers in zekere zin ook genieten. Het is gemakkelijker een sponsor te vinden voor echt nieuwe initiatieven en je zou kunnen zeggen dat er bij de Congolezen toch een zeker optimisme en hoop is.

In de steden waar de mijnbouw stagneert of achteruitgaat (Kakanda, Kambove, Kipushi en Musoshi) gaat alles veel moeilijker en is het al een hele prestatie om te behouden wat men opgebouwd heeft en waar mogelijk toch nog iets te vernieuwen of zelfs een nieuw initiatief te nemen. De school voor verpleegassistenten in Kambove en de kleine materniteit in Kipushi zijn daarvan twee goede voorbeelden.

De sociale school

Tot slot kort een stand van zaken in de sociale school. Ik ben tot nu toe nauwelijks in de school geweest en moet een meer gedetailleerd oordeel dus uitstellen tot einde juni.

Van de eerste promotie (gestart in oktober 2009) van 11 studenten (waarvan 9 personeelsleden van de *Confédération Syndicale du Congo*, de partner in Congo van het ACV) zijn tot nu toe 8 studenten afgestudeerd.

Op dit ogenblik volgen 54 studenten de lessen, waaronder 17 vakbondsafgevaardigden of actieve leden van de CSC. In oktober 2013 waren er slechts 15 starters in G1 (eerste graadaat) en daarvan hebben er 7 opgegeven (met de belofte in oktober terug te beginnen). In oktober 2012 waren er nog 32 beginners in G1 en daarvan volgen er nu nog 23 regelmatig de lessen in G2. Door het lage aantal studenten in G1 bereikt de sociale school nu minder studenten dan voorzien in het driejarenprogramma 2014-2016

dat door Wereldsolidariteit goedgekeurd en gefinancierd wordt. Hier moet dus bij het begin van het volgende academiejaar hard aan gewerkt worden.

Van de 54 studenten zijn er 22 vrouwen (40%) maar in G1 en G2 is de verhouding 50/50, hetgeen positief is voor de toekomst.

Wat de infrastructuur betreft, blijft het grootste probleem de onderbrekingen in de elektriciteitsvoorziening. Die zijn een algemeen probleem in Katanga. Er is een groot tekort aan productiecapaciteit en dat zou tot 2017/2018 alleen maar groter worden als gevolg van de stijgende vraag van de mijnen maar ook van de gezinnen (die meer geld hebben nu de mijnen redelijk goed werken). De lessen worden in de namiddag gegeven van 16.30 tot 19.30 uur. Het gebeurt dikwijls dat we om 18.15 uur moeten stoppen omdat er geen elektriciteit is en het dan te donker wordt. Er zijn enkele zonnepanelen op het dak van de school geïnstalleerd en die bieden een gedeeltelijke oplossing omdat daarmee tijdens de dag enkele grote batterijen opgeladen worden.

Wat de opleiding betreft, durf ik me nu nog niet uit te spreken. Na de evaluatie van 2012-2013 in juli van vorig jaar, werd besloten drie lesgevers te bedanken (niet stipt, te theoretisch en verouderde inhoud) en vervangers te zoeken. Het blijft in het algemeen een probleem lesgevers te vinden die passen in het concept van de sociale school: een praktijkgerichte opleiding voor geëngageerde volwassenen.

Een andere moeilijkheid betreft de eindwerken, zowel de inhoud als de vorm. Bij de presentatie in augustus vorig jaar was er een serieus conflict omdat de beoordelaars enkel kritiek hadden op vormelijke aspecten (vooral het citeren en refereren en het opstellen van een bibliografie) en sterk de indruk gaven de inhoud nauwelijks gelezen te hebben. Om alvast een herhaling daarvan te voorkomen heb ik al een avondsessie met de studenten van G4 georganiseerd om nog eens de regels ter zake in herinnering te brengen.

Het is natuurlijk te vroeg om iets te zeggen over de inhoud van die eindwerken. Ik ben *directeur* (zo heet dat hier) van drie eindwerken. Twee daarvan handelen over beroepen uit de informele economie: de chauffeurs van de taxi-bussen en de *cambisten* of geldwisselaars die je overal op straat in Lubumbashi ziet. Het derde gaat over het personeel van de SNCC (spoormaatschappij) dat maanden achterstand heeft in de betaling van de lonen en de invloed daarvan op het leven in de *cité* waar heel veel spoor mannen met hun gezin wonen. Er zal nog veel werk zijn om met het materiaal dat uit de interviews kan gehaald worden boeiende verslagen te schrijven.

